

Határozatok Tára

MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2018. május 16.¹

C-268/17. sz. ügy

**Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta
kontra
AY**

(a Županijski Sud u Zagrebu [Zágráb megyei bíróság, Horvátország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 2002/584/IB kerethatározat – A 3. cikk 2. pontja és a 4. cikk 3. pontja – Európai elfogatóparancs – A végrehajtás megtagadásának okai – Az ugyanazon cselekmény tekintetében hozott jogerős ítélet fogalma – Keresett személy – Tanúi minőség a végrehajtó tagállamban”

1. A Županijski Sud u Zagrebu (Zágráb megyei bíróság, Horvátország) által benyújtott jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem lehetőséget kínál a Bíróság számára annak tisztázására, hogy elviekben nem rendelkezik hatáskörrel az európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadására vonatkozó rendelkezések értelmezésére, ha a kérdések az említett európai elfogatóparancsot az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározattal (a továbbiakban: kerethatározat)² összhangban kibocsátó tagállam bíróságától származnak.

Jogi háttér

2. A kerethatározatnak „Az európai elfogatóparancs meghatározása és végrehajtásának kötelezettsége” című 1. cikke a következőképpen szól:

„(1) Az európai elfogatóparancs egy tagállamban kibocsátott igazságügyi hatósági határozat, amely azt a célt szolgálja, hogy egy másik tagállam a büntetőeljárás lefolytatása, szabadságvesztés-büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása végett a keresett személyt elfogja és átadja.

(2) A tagállamok minden európai elfogatóparancsot a kölcsönös elismerés elve alapján és e kerethatározat rendelkezéseinek megfelelően hajtanak végre.

(3) E kerethatározat nem érinti az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikkében biztosított alapvető jogok és alapvető jogelvek tiszteletben tartásának a kötelezettségét.”

¹ Eredeti nyelv: angol.

² HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.

3. „Az európai elfogatóparancs alkalmazási köre” című 2. cikk (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) Európai elfogatóparancs olyan cselekmények esetén bocsátható ki, amelyeknél a kibocsátó tagállam joga szerint a büntetési tétel felső határa legalább tizenkét havi szabadságvesztés vagy szabadságelvonással járó intézkedés, illetve ha a szabadságvesztést kiszabó ítéletet vagy a szabadságelvonással járó intézkedést már meghozták, ennek időtartama legalább négy hónap.

(2) E kerethatározat értelmében és a cselekmény kettős büntethetőségének mérlegelése nélkül az európai elfogatóparancs alapján átadásra kerül sor az alábbi bűncselekmények esetében, ha ezeknél a kibocsátó tagállam joga szerint a kibocsátó tagállamban a büntetési tétel felső határa legalább háromévi szabadságvesztés vagy szabadságelvonással járó intézkedés:

[...]

– korrupció,

[...]”

4. „Az európai elfogatóparancs végrehajtása kötelező megtagadásának okai[t]” a fent említett kerethatározat 3. cikke sorolja fel, amelynek értelmében:

„A végrehajtó tagállam igazságügyi hatósága (a továbbiakban: végrehajtó igazságügyi hatóság) az alábbi esetekben tagadja meg az európai elfogatóparancs végrehajtását:

[...]

2. ha a végrehajtó igazságügyi hatóság rendelkezésére álló információkból az derül ki, hogy a keresett személyt valamely tagállam ugyanazon cselekményért már jogerősen elítélte, feltéve hogy elítélése esetén a büntetést már végrehajtották, végrehajtása folyamatban van, vagy az ítélkező tagállam joga szerint az már nem hajtható végre;

[...]”

5. A kerethatározatnak „Az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának mérlegelhető okai” című 4. cikke értelmében:

„A végrehajtó igazságügyi hatóság az alábbi esetekben tagadhatja meg az európai elfogatóparancs végrehajtását:

[...]

3. ha a végrehajtó tagállam igazságügyi hatóságai úgy határoztak, hogy nem indítanak büntetőeljárást vagy megszüntetik azt az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló bűncselekmény tekintetében, vagy ha egy tagállamban a keresett személy ellen ugyanazon cselekmény miatt jogerős határozatot hoztak, ami a további büntetőeljárás akadályát képezi;

[...]”

A tényállás, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

6. AY magyar állampolgár, és egy vállalat igazgatóságának elnöke, aki ellen büntetőeljárás indult a kérdést előterjesztő bíróság előtt. Az Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelemért felelős hivatal, Horvátország; a továbbiakban: USKOK) által 2014. március 31-én előterjesztett vádiratban azzal vádolják AY-t, hogy megegyezett egy magas rangú horvátországi tisztségviselővel abban, hogy egy jelentős pénzüsszeget fizet számára a magyar vállalat és a horvát kormány közötti szerződéskötés fejében.

7. 2011. június 10-én az USKOK AY gyanúsított ellen nyomozást indított vesztegetés miatt, a nyomozás megindítását megelőzően teljeskörűen tájékoztatva a magyar Legfőbb Ügyészséget és személyesen a magyar legfőbb ügyészt. A nyomozás megindításáról szóló határozat elfogadásakor az USKOK nemzetközi jogsegély keretében kérte az illetékes magyar hatóságot, hogy AY-t hallgassa ki gyanúsítottként, és kézbesítsen számára egy idézést. A 2011. június 10. és 2013. szeptembere közötti időszakban több jogsegély iránti megkeresés elküldésére került sor.

8. A magyar hatóságok nem hajtották végre a jogsegély iránti megkereséseket. Az illetékes horvát hatóságok ezért nem érték el AY gyanúsítottat, és 2012. decemberében az AY gyanúsított elleni horvát nyomozás felfüggesztésére került sor.

9. Mindamellet Magyarországon legfőbb ügyésze a számára a jogsegély iránti megkeresés mellékleteként megküldött adatok alapján nyomozást indított annak megalapozott gyanúja miatt, hogy egy nemzetközi közélet tisztasága elleni bűncselekmény elkövetésére került sor a magyar büntető törvénykönyv szerinti „vesztegetés nemzetközi kapcsolatban” formájában. Ezt a nyomozást a büntetőeljárásról szóló törvény alapján 2012. január 20-án lezárta a magyar Központi Nyomozó Főügyészség határozata azon az alapon, hogy a cselekmény nem bűncselekmény. Ezenfelül e nyomozás megindítására nem AY – mint gyanúsított – ellen, hanem kizárólag a bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt került sor. AY-t ezzel összefüggésben tanúként hallgatták ki. E nyomozási eljárás során a horvát tisztségviselő tanúként történő kihallgatására nem került sor.

10. A kérdést előterjesztő bíróság tájékoztatása szerint a Magyarországon lefolytatott többi eljárást a 2012. január 20-i határozatban foglaltakhoz képest újabb körülmények hiányában megszüntették.

11. A Horvát Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozását követően és a büntetőeljárásnak az alkalmazandó nemzeti rendelkezéseknek megfelelően történő horvátországi megindítását megelőzően az USKOK 2013. október 1-jén európai elfogatóparancsot bocsátott ki AY ellen.

12. Ezen európai elfogatóparancs végrehajtását a Fővárosi Törvényszék (Magyarország) 2013. október 7-i határozata azzal az indokkal tagadta meg, hogy a rendelkezésre álló információk alapján megállapítható volt, hogy ugyanazon cselekmény miatt, mint amelyen az elfogatóparancs is alapul, már büntetőeljárás indult Magyarországon, amelyet a magyar igazságügyi hatóság megszüntetett.

13. A bírói testület elé utalásra irányuló javaslatot, valamint AY terhelt ügyének a kérdést előterjesztő bíróság elé utalásáról való döntést követően az ügy – a büntetőeljárásról szóló horvát törvény vonatkozó rendelkezése alapján – az említett bíróság vádtanácsának az európai elfogatóparancsokért felelős részlegéhez került. AY keresett személy ellen egy második európai elfogatóparancs kibocsátására került sor 2015. december 15-én. Ezen európai elfogatóparancsot Magyarország sosem hajtotta végre.

14. 2017. január 27-én a kérdést előterjesztő bíróság újból megküldte a második európai elfogatóparancsot az illetékes magyar hatóságoknak.

15. Ezt követően, 60 nappal a második európai elfogatóparancs legutóbbi megküldése után a kérdést előterjesztő bíróság az Eurojust horvát tagjához fordult. A beavatkozást követően az Eurojust horvát tagja továbbította a kérdést előterjesztő bíróság számára az illetékes magyar hatóság véleményét, amelyben e hatóság jelezte, hogy véleménye szerint nem köteles teljesíteni a kibocsátott európai elfogatóparancsot, illetve hogy Magyarországon nem áll fenn jogi lehetőség AY terhelt letartóztatására vagy a Horvátországban 2015. december 15-én kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló új eljárás megindítására. Az illetékes magyar igazságügyi hatóság 2017. április 4-én ezzel megegyező véleményt továbbított a kérdést előterjesztő bíróság számára.

16. Mivel a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának a kerethatározat 3. cikkének 2. pontja és 4. cikkének 3. pontja által előírt okainak értelmezését illetően, 2017. május 16-án kelt és a Bírósághoz 2017. május 18-án érkezett végzésével a következő kérdéseket terjesztette előzetes döntéshozatalra:

- „1) Úgy kell-e értelmezni a [kerethatározat] 4. cikkének 3. pontját, hogy az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló bűncselekmény tekintetében a büntetőeljárás meg nem indításának vagy megszüntetésének ténye kizárólag az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló bűncselekményre vonatkozik, vagy ez a rendelkezés úgy értendő, hogy a büntetőeljárásról való lemondásnak vagy annak átengedésének a keresett személyt is kell érintenie, mint e büntetőeljárásban gyanúsítottat/terheltet?
- 2) Megtagadhatja-e egy tagállam a kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtását a [kerethatározat] 4. cikkének 3. pontjára hivatkozással akkor, ha a tagállam igazságügyi hatósága az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló bűncselekmény kapcsán akár a büntetőeljárás meg nem indításáról, akár annak megszüntetéséről döntött, abban az esetben, ha e büntetőeljárás keretében a keresett személy tanú volt, nem pedig gyanúsított/terhelt?
- 3) Azon nyomozást megszüntető határozat, amelyben a keresett személy nem gyanúsított volt, hanem tanúként hallgatták ki, kellő indokul szolgál-e a többi tagállam számára ahhoz, hogy a [kerethatározat] 3. cikkének 2. pontja alapján megtagadja a kibocsátott európai elfogatóparancs teljesítését?
- 4) Milyen kapcsolatban áll egymással az átadás megtagadásának a kerethatározat 3. cikkének 2. pontja szerinti kötelező oka – amely szerint »a végrehajtó igazságügyi hatóság rendelkezésére álló információkból az derül ki, hogy a keresett személyt valamely tagállam ugyanazon cselekményért már jogerősen elítélte« – és az átadás megtagadásának a kerethatározat 4. cikkének 3. pontja szerinti mérlegelhető oka – amely szerint »egy tagállamban a keresett személy ellen ugyanazon cselekmény miatt jogerős határozatot hoztak, ami a további büntetőeljárás akadályát képezi«?
- 5) Úgy kell-e értelmezni a [kerethatározat] 1. cikkének (2) bekezdését, hogy a végrehajtó állam köteles határozni minden számára továbbított európai elfogatóparancsról, abban az esetben is, amikor már határozott a másik igazságügyi hatóság által ugyanazon keresett személy ellen ugyanazon büntetőeljárás keretében kibocsátott korábbi európai elfogatóparancsról, és az újabb európai elfogatóparancs kibocsátását az európai elfogatóparancsot kibocsátó állam körülményeiben bekövetkezett változás indokolja (előzetes döntéshozatalra utaló határozat – a büntetőeljárás megindítása, a bűncselekmény elkövetésére utaló valószínűsítő körülményekre vonatkozó szigorúbb követelmények, új illetékes igazságügyi hatóság/bíróság)?”

17. A különleges körülményekre tekintettel a jelen ügy soron kívüli elbírálásának elrendelésére került sor a Bíróság eljárási szabályzata 53. cikkének (3) bekezdése alapján.

18. Írásbeli észrevételeket az alapeljárás felei, a horvát, a cseh, a magyar, az osztrák és a román kormány, illetve Írország, valamint a Bizottság terjesztett elő. Az alapeljárás felei, a horvát és a magyar kormány, valamint a Bizottság részt vettek a 2018. február 28-án tartott tárgyaláson.

Értékelés

A Bíróság hatásköréről

19. A jelen ügyben az európai elfogatóparancsot *kibocsátó* tagállam bírósága az európai elfogatóparancs *végrehajtása* kérdésének tisztázását kéri. Ezzel összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság több kérdést tesz fel az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának a kerethatározat 3. cikkének 2. pontja és 4. cikkének 3. pontja által előírt okaival kapcsolatban.

20. Ez különösnek tűnik, mivel a Bíróság által adott válasz csak a végrehajtó hatóságokat érintené.

21. Az európai elfogatóparancsral kapcsolatos ügyek jellemzően két tagállam igazságügyi hatóságai közötti vitákból erednek. Az egyik tagállam hatóságai európai elfogatóparancsot bocsátanak ki, míg a másik tagállam igazságügyi hatóságai végrehajtják ezen európai elfogatóparancsot.

22. Ennek eredményeként a végrehajtással és konkrétan a végrehajtás megtagadásának lehetséges okaival kapcsolatos kérdésekkel összefüggő ügyek jellemzően a végrehajtó igazságügyi hatóságoktól erednek, mivel azok tisztázni kívánják e megtagadási okok jellemzőit.³ E hatóságok azt szeretnék megtudni, hogy végrehajthatják-e, vagy sem az európai elfogatóparancsot.

23. Úgy tűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint a Bíróság válasza alapján olyan helyzetbe kerülhet, amelyben visszavonja az európai elfogatóparancsot. Ha tehát a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a magyar hatóságok részéről indokolt az európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadása, a kérdést előterjesztő bíróság visszavonja az európai elfogatóparancsot.

24. Véleményem szerint a Bíróság nem válaszolhatja meg az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első négy kérdést. Úgy vélem ugyanis, hogy a Bíróságnak nincs hatásköre erre.⁴

25. Az EUMSZ 267. cikk második bekezdéséből az következik, hogy a Bíróság akkor rendelkezik hatáskörrel előzetes döntés meghozatalára, ha a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához „szükség” van egy ilyen kérdés előterjesztésére.

26. A jelen üggyhöz hasonló esetben egyáltalán nem látom úgy, hogy a Bíróság válaszára szükség lenne a kérdést előterjesztő bíróság előtti eljárás szempontjából. Igaz, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek főszabály szerint elfogadhatók, és a Bíróság csak ritka és rendkívüli esetekben tagadja meg, hogy választ adjon azokra. E kérelmek releváns voltát vélelmezni kell.⁵ Egy kérdés relevanciájának kérdése objektív jellegű.

27. Maga a Bíróság által „kivételes körülményeknek” nevezett⁶ körülményekre tekintettel a Bíróság így megtagadta, hogy válaszoljon a kérdésekre olyan hipotetikus esetekben, amelyekben a felvetett kérdések nem voltak relevánsak a jogvita megoldása szempontjából, ha a kérdések nem voltak kellően világosan megfogalmazva, vagy ha a tényállás nem volt kellően egyértelmű.

3 Lásd például: 2010. november 16-i Mantello ítélet (C-261/09, EU:C:2010:683); 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet (C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198); 2016. május 24-i Dworzecki ítélet (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346); 2017. augusztus 10-i Tupikas ítélet (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628).

4 Természetesen tisztában vagyok a hatáskör és az elfogadhatóság közötti jogi különbséggel, még ha annak gyakorlati jelentősége korlátozott is, és e tekintetben teljes mértékben egyetértek a Wahl főtanácsnok által a Gullotta és Farmacia di Gullotta Davide & C. ügyre vonatkozó indítványában (C-497/12, EU:C:2015:168, 16–25. pont) adott összefoglalással. E különbséggel kapcsolatban lásd még: a Rendón Marin és CS ügyre vonatkozó indítványom (C-165/14 és C-304/14, EU:C:2016:75, 48. pont); Naomé, C., *Le renvoi préjudiciel en droit européen – Guide pratique* (2. kiadás), Larcier, Brüsszel, 2010., 85–86. o.

5 Lásd például: 2018. április 17-i Krüsemann és társai ítélet (C-195/17, C-197/17–C-203/17, C-226/17, C-228/17, C-254/17, C-274/17, C-275/17, C-278/17–C-286/17 és C-290/17–C-292/17, EU:C:2018:258, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

6 Lásd például: 1997. június 5-i Celestini ítélet (C-105/94, EU:C:1997:277, 22. pont).

28. Első pillantásra nem tűnik úgy, hogy az első négy kérdés azon esetek bármelyik csoportjába tartozna, amelyekben a Bíróság megtagadta a kérdésekre való válaszadást. Tudomásom szerint ugyanakkor a Bíróság még nem találkozott a jelen ügyben szereplőhöz hasonló olyan helyzettel, amelyben az európai elfogatóparancsot kibocsátó tagállam hatóságai az európai elfogatóparancsot végrehajtó hatóságok jogairól és kötelezettségeiről kérnek tájékoztatást.

29. Annak kérdése, hogy valamely kibocsátó hatóság fenntartja-e az európai elfogatóparancsot, vagy sem, független, és függetlennek is kell lennie a végrehajtás megtagadása lehetséges okainak kérdésétől. Ha történetesen a Bíróság megállapítja, hogy a magyar hatóságok *hivatkozhatnak* a kerethatározat 3. cikkének 2. pontjára vagy 4. cikkének 3. pontjára az európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadása érdekében, ez jogi szempontból nincs hatással arra, hogy a kibocsátó hatóság fenntartja-e az európai elfogatóparancsot. A kérdést előterjesztő bíróság fenntarthatja az európai elfogatóparancsot, vagy visszavonhatja azt.

30. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapjául a magyar jognak a kerethatározat rendelkezéseire tekintettel egy konkrét ügyben elvégzendő értelmezése szolgál. A magyar hatóságok feladata végleges határozatot hozni arról, hogy teljesülnek-e a kerethatározat 3. cikke 2. pontjának vagy 4. cikke 3. pontjának követelményei. A kérdést előterjesztő bíróság nem végezheti el ezt a feladatot, és nem léphet ténylegesen a magyar hatóságok helyébe.

31. Ha a Bíróság választ adna a jelen ügyben előterjesztett első négy kérdésre, döntése természetesen nem „csak tájékoztató jellegű [lenne], és kötelező [hatállyal bírna]”⁷. Ténylegesen és a kérdést előterjesztő bíróságot illetően viszont a döntés pontosan ilyen lenne a szóban forgó konkrét ügyben: kétségtelenül érdekes olvasmány, de a horvát hatóságok által gyakorlatilag alkalmazhatatlan a szóban forgó konkrét ügyben. A döntés csak a magyar hatóságok számára lehetne releváns, a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem azonban nem e hatóságoktól származik.

32. Ezenfelül arról sem szabad megfeledkezni, hogy az európai elfogatóparancs alapját képező rendszer egésze a kibocsátó és végrehajtó tagállamok közötti kölcsönös bizalomra és elismerésre épül. Magától értetődően mindenekelőtt a végrehajtó tagállamnak kell megbíznia a kibocsátó tagállam intézkedéseiben. Mindazonáltal a kibocsátó tagállamnak is meg kell bíznia a végrehajtó tagállam intézkedéseiben, ha az utóbbi az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának okaira hivatkozik. Ha a kibocsátó tagállam alkalmazni és értelmezni kezdi a végrehajtó tagállam jogát, és megkísérli megállapítani, hogy az utóbbi megfelelően alkalmazta-e a jogot, veszélyesen közel kerül a kölcsönös bizalom megsértéséhez. Ezzel összefüggésben, például a polgári jogi ügyekkel ellentétben, nem megszokott, hogy egy ország hatóságai egy másik ország jogát alkalmazzák, értelmezik és értékelik. Az előzetes döntéshozatali eljárás által létrehozott mechanizmusban a nemzeti bíróságok ismertetik a tényállást és a szóban forgó nemzeti jogot, hogy lehetővé tegyék a Bíróság számára az uniós jog hasznos és célzatos értelmezését. Ez azonban csak akkor biztosítható, ha a kérdést előterjesztő bíróság ténylegesen képes ezután az előtte folyamatban lévő ügyre alkalmazni a Bíróság értelmezését. Mivel a horvát bíróság nem alkalmazhatja a magyar büntetőjogot, a Bíróság válasza okafoyottá fog válni ebben az összefüggésben.⁸

33. Következésképpen, mivel az előterjesztett kérdések a kerethatározatnak a végrehajtó tagállam hatóságainak hatáskörébe tartozó kérdésekkel összefüggésben történő értelmezésére vonatkoznak, úgy vélem, hogy a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel az előterjesztett kérdések megválaszolására.

⁷ A Bíróság ezt a kifejezést használta az EUMSZ 267. cikk szerinti eljárás megkülönböztetésére az 1991. december 14-i 1/91 (EGT-megállapodás – I) véleményben (EU:C:1991:490, 61. pont).

⁸ Ebben érhető tetten a döntő különbség azon helyzetekhez képest, amelyekben a nemzeti bíróságok – mint például a polgári jog esetében – külföldi jogot alkalmaznak nemzetközi magánjogi kollíziós szabályok eredményeként. Ilyen esetben a kérdést előterjesztő bíróság minden esetben ítéletet fog hozni, még ha külföldi jogot alkalmaz is. Ebben az esetben nem ez a helyzet.

34. Az ötödik kérdést illetően úgy tűnik számomra, hogy nem áll fenn hatásköri probléma. A számos tagállam hatóságai közötti együttműködés szellemén alapuló kerethatározat alapján az e kérdésre adandó válasz mindenekelőtt a végrehajtó tagállam hatóságai számára bír relevanciával. Mindazonáltal e kérdés megválaszolása, amellyel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a kerethatározat 1. cikkének (2) bekezdése alapján a végrehajtó igazságügyi hatóság köteles-e határozni egy számára továbbított európai elfogatóparancsról, a kérdést előterjesztő bíróságnak is szükséges annak megállapításához, hogy a jog szerint várhat-e választ a végrehajtó igazságügyi hatóságtól. Ez lehetővé teszi a kérdést előterjesztő bíróság számára annak megállapítását, hogy vissza kell-e vonnia a második európai elfogatóparancsot, vagy sem. Ugyanakkor figyelembe kell venni, hogy az 5. kérdés az egyetlen, amelyben a kérdést előterjesztő horvát bíróság nem kéri a magyar jog értelmezését.

Az ügy érdeméről

Az ötödik kérdésről

35. Ötödik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a kerethatározat 1. cikkének (2) bekezdése alapján a végrehajtó igazságügyi hatóság köteles-e határozni egy számára továbbított európai elfogatóparancsról, abban az esetben is, amikor a végrehajtó tagállamban az ugyanazon keresett személyre vonatkozó korábbi európai elfogatóparancsról ugyanazon büntetőeljárás keretében már hoztak határozatot, és amikor a kibocsátó tagállam körülményeiben bekövetkezett változás miatt egy másik igazságügyi hatóság egy második európai elfogatóparancsot bocsátott ki.

36. A kerethatározat 1. cikke (2) bekezdésének egyértelmű szövege szerint a tagállamok minden európai elfogatóparancsot a kölcsönös elismerés elve alapján és e kerethatározat rendelkezéseinek megfelelően hajtanak végre. Ezzel összefüggésben a kerethatározat 15. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a keresett személy átadásáról a kerethatározatban előírt határidőkön belül a végrehajtó igazságügyi hatóság határoz. A kerethatározat 17. cikkének (1) bekezdése értelmében továbbá az európai elfogatóparancsot soron kívül intézik és hajtják végre, és e cikk (6) bekezdése szerint az európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadását indokolni kell. A kerethatározat 22. cikke ezenkívül úgy rendelkezik, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság haladéktalanul értesíti a kibocsátó igazságügyi hatóságot az európai elfogatóparancs nyomán teendő intézkedésekről hozott határozatáról.

37. Emellett, ahogyan azt az alábbiakban részletesebben kifejtem, a kerethatározat 3. és azt követő cikke kimerítő jelleggel felsorolja az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának okait. Egy korábbi európai elfogatóparancs nem szerepel a megtagadási okok között.

38. Ezért a végrehajtó tagállam azon hatóságai, amelyek nem válaszolnak az európai elfogatóparancsra, nem tesznek eleget a kerethatározat szerinti kötelezettségeiknek.

39. Az ötödik kérdésre ezért azt a választ javaslom adni, hogy a kerethatározat 1. cikkének (2) bekezdése alapján a végrehajtó igazságügyi hatóság köteles határozni egy számára továbbított európai elfogatóparancsról, abban az esetben is, amikor már a végrehajtó tagállamban az ugyanazon keresett személyre vonatkozó korábbi európai elfogatóparancsról ugyanazon büntetőeljárás keretében már hoztak határozatot, és amikor a kibocsátó tagállam körülményeiben bekövetkezett változás miatt egy másik igazságügyi hatóság egy második európai elfogatóparancsot bocsátott ki.

Az első négy kérdésről

40. Hipotetikus alapon, arra az esetre, ha a Bíróság nem értene egyet az első négy kérdésre vonatkozó hatáskörrel kapcsolatos elemzésemmel, ehelyütt az előterjesztett többi kérdéssel foglalkozom.

41. Az együttesen vizsgálandó első négy kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy a magyar Központi Nyomozó Főügyészség a magyarországi nyomozást megszüntető 2012. január 20-i határozatához hasonló határozat képezhet-e a kerethatározat 3. cikkének 2. pontja vagy 4. cikkének 3. pontja szerinti olyan megtagadási okot, amely akadályt képezi az AY ellen kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtásának. A kérdést előterjesztő bíróságban kérdés merült fel az említett két rendelkezés közötti kapcsolatot illetően is.

A 3. cikk 2. pontja és a 4. cikk 3. pontja között a kerethatározat keretében fennálló kapcsolatról

42. A Bíróság előtt már jól ismertek a kerethatározatnak az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának okaival kapcsolatos alapvető jellemzői: a kerethatározat a kölcsönös elismerés elvén alapul, amely – mint az igazságügyi együttműködés „sarokköve” – pedig a tagállamok között az Unió azon kitűzött céljának megvalósítása érdekében fennálló kölcsönös bizalmon⁹ alapul, hogy a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséggé váljon.¹⁰ A kerethatározat 1. cikkének (2) bekezdése e célból kimondja azon szabályt, miszerint a tagállamok minden európai elfogatóparancsot a kölcsönös elismerés elve alapján és a kerethatározat rendelkezéseinek megfelelően hajtanak végre. Kivételes körülmények hiányában tehát a végrehajtó igazságügyi hatóságok csakis a végrehajtás megtagadásának a kerethatározatban taxatív felsorolt eseteiben tagadhatják meg az európai elfogatóparancs végrehajtását, és annak végrehajtását kizárólag a kerethatározatban kimerítő jelleggel felsorolt feltételekhez köthetik. Következésképpen, mivel az európai elfogatóparancs végrehajtása a főszabály, a végrehajtás megtagadása kivételként tekintendő, amelyet szigorúan kell értelmezni.¹¹

43. A kerethatározat 3. cikke az európai elfogatóparancs végrehajtása kötelező megtagadásának okait, míg a kerethatározat 4. cikke az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának mérlegelhető okait sorolja fel.

44. Annak megállapítása érdekében, hogy a jelen ügyben a magyar hatóságok megtagadhatták-e az európai elfogatóparancs végrehajtását, először a végrehajtás kötelező megtagadásának okaival foglakozom, mielőtt áttérnék a mérlegelhető okokra.

A kerethatározat 3. cikkének 2. pontjáról

45. A kerethatározat 3. cikkének 2. pontja értelmében a végrehajtó igazságügyi hatóság megtagadja az európai elfogatóparancs végrehajtását, ha a rendelkezésére álló információkból az derül ki, hogy a keresett személyt valamely tagállam ugyanazon cselekményért már jogerősen elítélte, feltéve hogy elítélése esetén a büntetést már végrehajtották, végrehajtása folyamatban van, vagy az ítélező tagállam joga szerint az már nem hajtható végre.

46. Felmerül a kérdés, hogy a jelen esetben „jogerősen elítéltek” minősül-e a szóban forgó személy a kerethatározat 3. cikkének 2. pontja értelmében, és hogy a magyar Központi Nyomozó Főügyészség azon nyomozást megszüntető 2012. január 20-i határozata, amelynek során a később európai elfogatóparanccsal keresett személyt csak tanúként hallgatták ki, jogerős ítéletnek minősül-e.

⁹ Úgy tűnik, hogy a Bíróság ítéleteinek angol nyelvi változatai néha a „mutual confidence” kifejezést használják a „mutual trust” kifejezés helyett. Úgy értelmezem, hogy e kifejezések pontosan ugyanazt jelentik, és egymással felcserélhetők.

¹⁰ Lásd például: 2017. augusztus 10-i Tupikas ítélet (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 49. pont).

¹¹ Lásd: 2017. június 29-i Popławski ítélet (C-579/15, EU:C:2017:503, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

47. A kerethatározat 3. cikkének 2. pontja a *ne bis in idem* elvének kifejeződése, amely elv szerint senki sem ítéltető el vagy vonható büntetőeljárás alá kétszer ugyanazon cselekmény tekintetében.¹² Ezen elvet, amelyre a common law országokban „double jeopardy rule”-ként (a kettős büntetethetőség kockázataként) hivatkoznak,¹³ az uniós jogrendben jelenleg az Európai Unió Alapjogi Chartájának 50. cikke fogalmazza meg úgy, hogy senki sem vonható büntetőeljárás alá és nem büntethető olyan bűncselekményért, amely miatt az Unióban a törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték.¹⁴

48. Míg AY és a magyar kormány véleménye szerint az említett határozat a kerethatározat 3. cikkének 2. pontja értelmében vett „jogerős ítéletnek” minősül, addig az eljárásban részt vevő összes többi fél szerint nem ez a helyzet.

49. A rendelkezés szövege nem szolgál egyértelmű útmutatással. Míg a kerethatározat 3. cikke 2. pontjának legalább egy nyelvi változata kifejezetten rögzíti, hogy a keresett személyt jogerősen *bűnösnek kell nyilvánítania* egy *res iudicatával* rendelkező ítéletben,¹⁵ addig a nyelvi változatok túlnyomó részében a helyzet nem ennyire egyértelmű.

50. A Bíróság eddigi ítélkezési gyakorlata nem tűnik egyértelmű választ kínálni a szóban forgó kérdésre.

51. A Mantello ítéletben¹⁶ a Bíróság meglehetősen tágan értelmezte a kerethatározat 3. cikkének 2. pontját. Lényegében a Schengeni Végrehajtási Egyezmény 54. cikkén alapuló ítélkezési gyakorlatát alkalmazva a Bíróság megállapította, hogy úgy kell tekinteni, hogy a keresett személyt valamely tagállam a kerethatározat 3. cikkének 2. pontja értelmében ugyanazon cselekményért már jogerősen elítélte, amennyiben a büntetőeljárás következtében a büntetőjogi felelősségre vonhatóság véglegesen megszűnik, illetve amennyiben valamely tagállam igazságügyi hatóságai olyan határozatot hoztak, amelyben a gyanúsítottat jogerősen felmentették a terhére rótt cselekmények tekintetében.

52. A Bíróság ugyanakkor megállapította, hogy a kerethatározat 3. cikkének 2. pontja szerinti ítélet „jogerős” mivoltát azon tagállam joga szerint kell értékelni, amelyben az ítéletet meghozták.¹⁷

53. AY csak tanú volt a magyar nyomozásban. Nem pedig terhelt. Véleményem szerint ahhoz, hogy valakit „jogerősen elítéljenek”, e személynek terheltté kell válnia a büntetőeljárás egy bizonyos pontján. Más szóval, amint azt a Bizottság is helyesen hangsúlyozza, ahhoz, hogy egy helyzet a kerethatározat 3. cikke 2. pontjának hatálya alá tartozzon, a büntetőeljárást ugyanazon személy *ellen* kell megindítani.

54. Ezenfelül a Turanský ítéletből az következik, hogy a *ne bis in idem* elve nem alkalmazható az olyan határozatra, amellyel az egyik tagállam hatósága az elé terjesztett ügy érdemi kivizsgálását követően, a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személlyel szembeni vádemelést megelőző szakban megszünteti a büntetőeljárást, ha ezen állam nemzeti joga szerint ez a megszüntető határozat nem *szünteti meg véglegesen a büntetőjogi felelősségre vonhatóságot*, és így nem képezi akadályát annak, hogy ebben az államban ugyanazon cselekmény miatt újabb büntetőeljárást folytassanak le.¹⁸

12 Lásd: Klimek, L., *European Arrest Warrant*, Springer, Heidelberg és társai, 2015., 152. o.

13 Például így hivatkozik az említett elvre a kerethatározat 3. cikkének 2. pontjával összefüggésben: Peers, S., *EU Justice and Home Affairs Law, Volume II: EU Criminal Law, Policing and Civil Law*, 4. kiadás, OUP, Oxford, 2016., 89. o.

14 Ezen túlmenően ez az elv számos más jogi aktusban is kifejezésre jut Európában: az EJEE hetedik kiegészítő jegyzőkönyvében, a Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határainkon történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezményben és az Európa Tanács 1957. december 13-i Európai Kiadatási Egyezményében.

15 Lásd például a német nyelvi változatot („rechtskräftig verurteilt”).

16 2010. november 16-i ítélet (C-261/09, EU:C:2010:683).

17 Lásd: 2010. november 16-i Mantello ítélet (C-261/09, EU:C:2010:683, 46. pont).

18 2008. december 22-i Turanský ítélet (C-491/07, EU:C:2008:768, 45. pont). Lásd még: 2014. június 5-i M ítélet (C-398/12, EU:C:2014:1057, 31. pont); 2016. június 29-i Kossowski ítélet (C-486/14, EU:C:2016:483, 34. pont). Ezt nyilvánvalóan a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megállapítania.

55. Végül a Bíróság a Kossowski ítéletben kimondta, hogy az ügyészség büntetőeljárását megszüntető, vagy valamely személy ellen folytatott nyomozást jogerősen lezáró határozata nem tekinthető jogerős határozatnak, amennyiben egyértelmű, hogy ezen eljárást részletes nyomozás lefolytatása nélkül szüntették meg.¹⁹

56. A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információk alapján nehéz lesz meghatározni, hogy sor került-e részletes nyomozás lefolytatására. Véleményem szerint a kölcsönös bizalom elvéből eredően vélelmezni kell, hogy alapos nyomozást folytattak le. Ezzel összefüggésben, még ha a kérdést előterjesztő (horvát) bíróság kétségkívül nehéz helyzetben van is a magyar hatóságok gyakorlatának feltárását illetően, nem látom nyomát annak, hogy a kérdést előterjesztő bíróság megdöntötte volna e vélelmet. E megfontolások ugyanakkor hipotetikusak, mivel – mint az fent megállapítást nyert – nem indult büntetőeljárás AY ellen, ami azt jelenti, hogy a kerethatározat 3. cikkének 2. pontja nem alkalmazható.

57. Úgy vélem ezért, hogy a büntetőeljárásban tanúként kihallgatott személyt nem „ítélhette el jogerősen” valamely tagállam a kerethatározat 3. cikkének 2. pontja értelmében.

A kerethatározat 4. cikkének 3. pontjáról

58. Az első és második kérdés a kerethatározat 4. cikkének 3. pontjára hivatkozik. E rendelkezés első része lehetővé teszi az európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadását, ha a végrehajtó tagállam igazságügyi hatóságai úgy határoztak, hogy nem indítanak büntetőeljárást vagy megszüntetik azt az európai elfogatóparancs tárgyát képező bűncselekmény tekintetében.

59. Úgy tűnik, hogy az illetékes magyar hatóságok a kerethatározat 4. cikkének 3. pontját átültető nemzeti rendelkezés alapján tagadják meg a szóban forgó európai elfogatóparancs végrehajtását.

60. Elöljáróban ki kell emelni, hogy a kerethatározat 4. cikkének – a Bíróság által ez idáig nem értelmezett – 3. pontja az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának mérlegelhető okát képezi. E rendelkezés alapján a végrehajtó igazságügyi hatóság megtagadhatja az európai elfogatóparancs végrehajtását, ha úgy határozott, hogy nem indít büntetőeljárást vagy megszünteti azt az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló bűncselekmény tekintetében, vagy ha egy tagállamban a keresett személy ellen ugyanazon cselekmény miatt jogerős határozatot hoztak, ami a további büntetőeljárás akadályát képezi. Ezzel összefüggésben a végrehajtó igazságügyi hatóságnak mérlegelési mozgástérrel kell rendelkeznie azon kérdést illetően, hogy meg kell-e tagadni az európai elfogatóparancs végrehajtását, vagy sem.²⁰

61. Gyakran elhangzik, hogy a kerethatározat 4. cikke 3. pontjának jelen ügyben szóban forgó első tagmondata, akárcsak a 3. cikk 2. pontja, szintén a *ne bis in idem* elvének kifejeződése. Jóllehet e kijelentéssel nem kívánok vitatkozni, fontosnak vélem hangsúlyozni, hogy – amint arra a Bizottság is helyesen mutat rá észrevételeiben – a kerethatározat 4. cikke 3. pontjának hatálya tágabb, mint a *ne bis in idem* elvéé. Ezenfelül e rendelkezés opcionális jellege miatt a *ne bis in idem* elve nem használható fel e rendelkezés korlátozására vagy szűkítésére.²¹

62. E tágabb hatályt az annak megfelelő tágabb megfogalmazás is tükrözi. A kerethatározat 4. cikkének 3. pontja ennél fogva pusztán „az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló bűncselekményre” hivatkozik a „keresett személy” helyett.

¹⁹ Lásd: 2016. június 29-i Kossowski ítélet (C-486/14, EU:C:2016:483, 54. pont).

²⁰ Lásd a kerethatározat 4. cikkének 6. pontja tekintetében: 2017. június 29-i Popławski ítélet (C-579/15, EU:C:2017:503, 21. pont).

²¹ Lásd például: Klimek, L., *European Arrest Warrant*, Springer, Heidelberg és társai, 2015., 159. o.; Cimamonti, S., „European Arrest Warrant in practice and *ne bis in idem*”, in: N. Keijzer, E. Van Sliedregt, *The European Arrest Warrant in practice*, T. M. C. Asser, Hága, 2009., 114. o.

63. A horvát, a cseh, az osztrák és a román kormány, illetve Írország szerint a kerethatározat 4. cikkének 3. pontjára nem lehet hivatkozni, ha a büntetőeljárás meg nem indítására vonatkozó határozatot olyan nyomozás során hozták meg, amelyben a keresett személy csak tanú volt. Ez ellentétes lenne a *ne bis in idem* elvével, amelynek célja az *egyénnek* a kétszeres eljárás alá vonás negatív következményeivel szembeni védelme.

64. AY és a magyar kormány véleménye szerint az a tény, hogy AY csak tanú volt a magyar büntetőeljárásban, nem bír jelentőséggel a kerethatározat 4. cikkének 3. pontja szempontjából. A Bizottság észrevételei hasonlóak.

65. A magyar kormány különösen azzal érvel, hogy annak kérdése, hogy az európai elfogatóparancsban megnevezett személy milyen eljárási minőségben vett részt a megszüntetett büntetőeljárásban, önmagában nem bír jelentőséggel. Ehelyett érdemben kell megvizsgálni a büntetőeljárás meg nem indítására vagy megszüntetésére vonatkozó nemzeti határozatot. Az európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadásához elegendő, ha a határozat a bűncselekményről dönt, vagyis ha ugyanazon a tényálláson alapul, amelynek tekintetében az európai elfogatóparancsot kibocsátották. Ebben az esetben ez volt a helyzet.

66. A szóban forgó rendelkezés szövege nem rögzíti kifejezetten, hogy a kérdéses büntetőeljárásnak a keresett személy ellen kell irányulnia. Mindazonáltal e rendelkezés olyan értelmezése, amely szerint a végrehajtás akár akkor is megtagadható, ha a szóban forgó tényállás azonos, de az érintett személyek eltérőek, túl tágnak tűnne számomra. A kerethatározat 4. cikke 3. pontjának alkalmazhatóságához a büntetőeljárás meg nem indítására vagy megszüntetésére vonatkozó határozatnak a keresett személyre kell vonatkoznia, anélkül azonban, hogy e személynek hivatalosan terheltnek vagy gyanúsítottak kellene lennie. Az bír döntő jelentőséggel, hogy megvizsgálták-e annak lehetőségét, hogy a keresett személy követte el a szóban forgó bűncselekményt.

67. Az ilyen értelmezés ezenkívül teljes mértékben összeegyeztethető azokkal a nemzeti jogrendszerekkel, amelyekben a büntetőeljárásról szóló törvények *in rem* nyomozás²² lefolytatását írják elő az *in personam* nyomozás vagy pótnyomozás²³ előtt. A tagállam bűnügyi hatóságainak nem kell a második szakaszba lépniük, ha az első szakasz annak megállapításával zárul, hogy nem történt bűncselekmény. A kerethatározat 4. cikke 3. pontjának alkalmazásában nem bírhat jelentőséggel, hogy a nyomozást az *in rem* vagy az *in personam* szakaszban szüntették-e meg.

68. Ezért úgy értelmezem a kerethatározat 4. cikkének 3. pontját, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadható, ha a végrehajtó államnak az európai elfogatóparancs tárgyát képező bűncselekmény miatti büntetőeljárás tekintetében is hatáskörrel és illetékességgel rendelkező igazságügyi hatóságai nem indítottak büntetőeljárást vagy megszüntették azt, abban az esetben is, ha a keresett személy e büntetőeljárásban nem volt terhelt vagy gyanúsított, feltéve, hogy megvizsgálták annak lehetőségét, hogy az adott személy követte el a szóban forgó bűncselekményt.

69. Az első négy kérdésre ezért a következő választ javaslom adni: a büntetőeljárásban tanúként kihallgatott személyt nem „ítélhette el jogerősen” valamely tagállam a kerethatározat 3. cikkének 2. pontja értelmében. A kerethatározat 4. cikkének 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadható, ha a végrehajtó tagállamnak az európai elfogatóparancs tárgyát képező bűncselekmény miatti büntetőeljárás tekintetében is hatáskörrel és illetékességgel rendelkező igazságügyi hatóságai nem indítottak büntetőeljárást vagy megszüntették azt, abban az esetben is, ha a keresett személy e büntetőeljárásban nem volt terhelt vagy gyanúsított, feltéve, hogy megvizsgálták annak lehetőségét, hogy az adott személy követte el a szóban forgó bűncselekményt.

22 Amelynek során először annak megállapítására kerül sor, hogy történt-e bűncselekmény.

23 Amelynek során egy konkrét személyre vonatkozóan gyűjtenek bizonyítékokat.

Végekvetkeztetés

70. A fenti elemzés alapján azt javaslom, hogy a Bíróság az alábbi választ adja a Županijski Sud u Zagrebu (Zágráb megyei bíróság, Horvátország) előzetes döntéshozatal iránti kérelmére:

Az Európai Unió Bíróságának nincs hatásköre a Županijski Sud u Zagrebu (Zágráb megyei bíróság) által a 2017. május 18-i határozattal előzetes döntéshozatalra előterjesztett első négy kérdés megválaszolására.

Az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 1. cikkének (2) bekezdése alapján a végrehajtó igazságügyi hatóság köteles határozni egy számára továbbított európai elfogatóparancsról, abban az esetben is, amikor már a végrehajtó tagállamban az ugyanazon keresett személyre vonatkozó korábbi európai elfogatóparancsról ugyanazon büntetőeljárás keretében már hoztak határozatot, és amikor a kibocsátó tagállam körülményeiben bekövetkezett változás miatt egy másik igazságügyi hatóság egy második európai elfogatóparancsot bocsátott ki.